

РЕШЕНИЕ

№ 804

гр. София, 15.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесет и пети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теодора Кръстева

Членове: Светлин Михайлов
Красимир Маринов

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Светлин Михайлов Въззивно търговско дело
№ 20221001000703 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 на ГПК.

Производството е образувано по повод постъпила въззивна жалба от ЗАД „Армеец“, с която обжалва решение № 665 от 02.06.2022 г., постановено по т.д. № 1 692/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 12 състав, с което съдът е отхвърлил предявения от „ЗАД Армеец“ АД срещу ЗД „Бул инс“ АД иск за заплащане на сумата 68 787.74 лв. на осн. чл.213, ал.1 КЗ(отм.) и е осъдил „ЗАД Армеец“ АД да заплати на ЗД „Бул инс“ АД сумата 4 000 лв. разноски.

В жалбата се твърди, че атакуваното решение е неправилно, поради противоречие с материалния и процесуалния закон, поради което го обжалва като неправилно, незаконосъобразно и необосновано. Твърди, че съдът е направил неправилен извод по отношение на приноса на двамата водачи за осъщественото ПТП, както и че по делото са събрани доказателства, които безспорно установяват 60:50 принос за настъпването на събитието. Твърди, че съдът неправилно е приел за основателно направеното възражение за прихващане. В тази връзка навежда доводи за предпоставките за настъпване на прихващане, като твърди, че вземането не е безспорно. Твърди, че за да настъпи такова прихващане е необходимо да е налице изявление, а не искане до съда да извърши прихващането. Инвокира доводи за същността на прихващането, като тълкува разпоредбите на чл.298, ал.4 от ГПК и чл.104, ал.2 от ЗЗД, като твърди, че възражението направено в исковия процес не води до спиране на погасителната давност. Не на последно място твърди,

че съдът не е следвало да извършва прихващането, тъй като вземането с което се прихваща не е ликвидно, както и да произлиза от влязъл в сила акт. Твърди, че изпълнителния титул представен по делото е издаден въз основа на не влязъл в сила съдебен акт. Твърди, че възражението е неоснователно, тъй като е направено едва след завеждането на настоящето производство, а последното е можело да бъде сторено самостоятелно и предварително. С оглед на изложеното моли съда да постанови решение, с което да отмени атакуваното като незаконосъобразно и неправилно и вместо него постанови друго, с което изцяло да се уважат исквете, предявени от него. Претендира разноски и двете инстанции.

Въззиваемият ЗД „Бул инс“ АД оспорва жалбата. Твърди, че атакуваното решение е правилно и законосъобразно. Твърди, че наведените доводи за установява от страна вещото лице по-голям принос на водача, застрахован при него е неоснователен, тъй като вещото лице изрично е заявило, че въпросът е правен. Като неоснователен следва да се възприеме и втория довод, тъй като с влязло в сила решение е осъден да заплати на С. Ч. и Ц. Ч. по 120 000 лв., а на Д. Ч. сумата от 130 000 лв. Твърди, че в производството настоящия ищец е привлечен като трето лице, срещу което е предявил обратен иск, който е уважен в пълен размер от частичната претенция. В тази връзка твърди, че в решението си, което се ползва със сила на присъдено нещо и за двете страни съдът е приел, че всеки един от виновните водачи е допринесъл в еднаква степен за настъпването на вредоносния резултат. Твърди, че възражението относно възможността прихващането да бъде извършено самостоятелно и предварително е неразбираемо за него. Оспорва и наведеното твърдение, че вземането не е установено по размер, тъй като същото е установено с влязло в сила решение, в постановено в производство, в което ищецът е участвал като трето лице помагач. Моли съда да постанови решение, с което да потвърди атакуваното като правилно и законосъобразно и претендира разноски за настоящата инстанция.

Съдът след като се съобрази с доводите на страните и обсъди събраните по делото писмени доказателства, съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От фактическа страна:

Не се спори между страните, а се установява и от атакуваното решение № 665 от 02.06.2022 г., постановено по т.д. № 1 692/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 12 състав, че съдът е отхвърлил предявения от „ЗАД Армеец“ АД срещу ЗД „Бул инс“ АД иск за заплащане на сумата 68 787.74 лв. на осн. чл.213, ал.1 КЗ(отм.) и е осъдил „ЗАД Армеец“ АД да заплати на ЗД „Бул инс“ АД сумата 4 000 лв. разноски.

Между страните не се спори, а се установява и от представените по делото писмени доказателства, че на 27.09.2014 г. в гр.Дупница, на кръстовището на улиците „Самоковско шосе“ и „Яхиновско шосе“ е възникнало ПТП между лек автомобил „Фиат Мареа“ с ДК № ***, застрахован в ЗАД „Армеец“ по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите и злополука“ № 11114001824340, със срок на действие 12.07.2014 г. до 11.07.2015 г., управляван от Б. К. Н., и лек автомобил „Ауди А 4“ с ДК № ***, застрахован в ЗД „Бул инс“ АД застрахован със застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите и злополука“ № 02114000430714, със срок на действие 23.01.2014 г. до 22.01.2015 г., управляван от Е. К. Х..

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че в резултат на пътнотранспортното произшествие са починали две лица: Б. В. Н. и Н. Д. Ч., а виновни за настъпилите вредоносен резултат са двамата водачи: Б. Н. за това, че при предприемане на ляв завой и навлизане в друг път не е изпълнил задължението си да пропусне насрещно движещ се автомобил, както и задължението си за безопасно превозване на пътници; Е. Х. - за това, че се е движил с несъобразена скорост, значително надхвърляща разрешената, тъй като с влязла в сила присъда от 10.07.2017 г. по НОХД № 73/2017 г. по описа на ОС - Кюстендил водачите Н. и Х. са признати за виновни в условията на независимо съпричинителство, като на Б. Н. е наложено редуцирано наказание „лишаване от свобода“ за срок от 2 години и осем месеца с четиригодишен изпитателен срок, а на втория - Е. Х., е наложено редуцирано наказание „лишаване от свобода“ за срок от 3 години с петгодишен изпитателен срок.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че по предявен от В. А. Н. - баща на починалия при описаното ПТП Б. В. Н., е образувано гр. дело № 13 809/16 г. по описа на Софийски градски съд срещу ЗАД „Армеец“ - застраховател на един от участвалите в ПТП автомобили, „Фиат Марча“ с ДК № ***, с правно основание чл.226, ал.3 от КЗ/отм./ р е и с искане за изплащане на обезщетение по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите и злополука“, по което с решение на 08.07.2019 г. ЗАД „Армеец“ е осъдено да заплати на В. А. Н. сума в размер на 75 000 лева, представляваща обезщетение по застраховка „ГО на автомобилистите“, ведно със законната лихва от 27.09.2014 г., което е потвърдено с решение от 12.06.2020 г., постановено по гр.д. № 4 916/19 г., по описа на Софийски апелативен съд, Гражданско отделение, 14 състав, което не е допуснато до касационно обжалване с определение по т.д.№ 1 543/20 г., по описа на I ТО на ВКС.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че по молба на В. Н. е образувано изп. дело № 20199200400686 по описа на ЧСИ Й. М., по което на 30.08.2019 г. ЗАД „Армеец“ е изплатило сума в размер на 81 397.47 лева, в изпълнение на необжалваната част от съдебното решение на Софийски градски съд, а по образуваното след влизане в сила на цялото съдебно решение изп. дело № 20209200400278 по описа на ЧСИ Й. М. е заплатил сума в размер на 43 581.69 лева, като в посочените плащания са включени суми, присъдени като застрахователно обезщетение и законни лихви върху тях в общ размер на 68 787.74 лева, суми за съдебни разноси, разноси в изпълнителния процес и адвокатски възнаграждения.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с определение от 21.05.2018 г., постановено по гр.д. № 13 809/17 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, в качеството на трето лице помагач по делото на страната на ЗАД „Армеец“ е конституиран ЗД „Бул инс“ АД, с оглед на обстоятелството, че същото е застраховател на лек автомобил „Ауди А 4“ с ДК № ***, по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите и злополука“ № 02114000430714.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с регресна покана, получена на 05.05.2021 г. от ответника, същият е поканен да заплати ищеца сумата, формирана при отчитане на по-големия принос за настъпването на застрахователното събитие от водача, застрахован при него.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че наследниците на Н. Ч. - Д. Н. Ч., С. С. Ч., Ц. Б. Ч. и Д. Н. Ч. са предявили иски по чл. 226, ал. 1 от КЗ (отм.) срещу ответника в настоящето производство за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди от по 200 000 лева, по което същият с влязло в сила решение № 7 628 от 05.12.2018 г., постановено по гр.д. № 11 543/17 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 14 състав (потвърдено с решение № 650 от 12.03.2020 г. по описа на Софийски апелативен съд, по в.гр.д. № 2 079/19 г.) е осъден да плати на Д. Н. Ч., на С. С. Ч.

и на Ц. Б. Ч. обезщетения от по 120 000 лева, а на Д. Н. Ч. сумата от 130 000 лева. Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че решението е постановено при участието на трето лице помагач на страната на ответника застраховател - „ЗАД Армеец“ АД.

Не се спори, а се установява и от доказателствата, че в производството ответникът е предявил обратен иск срещу третото лице ЗАД „Армеец“ АД за сумата от 150 000 лева, предявен като частичен от 600 000 лева, който е уважен изцяло, ведно със законна лихва от датата на изплащане на вземането. Видно от така постановеното решение съдът е приел на стр. 6, абзац предпоследен и последен изрично е прието, че произшествието е настъпило при условията на независимо съизвършителство от страна на всеки един от водачите, тъй като Б. Н. е нарушил чл. 37 ЗДвП и чл. 132 от ЗДвП, а Е. Х. е нарушил чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, поради което всеки един от тях е допринесъл в еднаква степен за настъпването на вредоносния резултат.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с четири броя преводни нареждания, съответно от 19.05.2020 г., от 01.06.2020 г., от 08.06.2020 г. и от 22.06.2020 г. ответникът е платил по изп. дело № 20208400400321 на ЧСИ М. Ц., рег. № *** при КЧСИ, сума в общ размер на 810 213 лева, с което е погасил изцяло задълженията си към увредените лица Д. Ч., С. Ч., Ц. Ч. и Д. Н. Ч..

От правна страна:

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните правни изводи:

Видно от обстоятелствената част и петитума на исковата молба и направените от ищеца уточнения същият е предявил иск с правно основание чл.213 от КЗ (отм.) за заплащане на сумата от 68 787.74 лева, представляваща 60% от изплатената от ищеца на В. А. Н. сума в размер на 114 646.23 лева - дължимо застрахователно обезщетение по регресна претенция, ведно със законната лихва върху сумата от датата на завеждане на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

С атакуваното решение № 665 от 02.06.2022 г., постановено по т.д. № 1 692/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 12 състав, съдът е отхвърлил предявения от „ЗАД Армеец“ АД срещу ЗД „Бул инс“ АД иск за заплащане на сумата 68 787.74 лв. на осн. чл.213, ал.1 КЗ(отм.) и е осъдил „ЗАД Армеец“ АД да заплати на ЗД „Бул инс“ АД сумата 4 000 лв. разноски.

По допустимостта и основателността на подадената въззивна жалба:

Видно от доказателствата по делото жалбата е подадена в установения срок от легитимирано лице, поради което съдът намира същата за процесуално допустима, а атакуваното решение за валидно и допустимо. Разгледана по същество съдът намира същата за неоснователна по следните съображения:

Наведените доводи за незаконосъобразност на атакуваното решение са свързани с твърдението, че съдът неправилно е възприел установената по делото фактическа обстановка, поради което не е отчел по-големия принос за настъпването на ПТП от страна на застрахования при ответника водач на МПС, който е определящ за размера на регресната отговорност на застрахователя, както и че съдът неправилно е извършил прихващане по направеното възражение от ответника. Така наведените доводи за незаконосъобразност настоящият състав намира за неоснователни.

Съгласно разпоредбата на чл.213 от КЗ (отм.) с плащането на застрахователното обезщетение застрахователят встъпва в правата на застрахования срещу причинителя на вредата - до размера на платеното обезщетение и обичайните разноски, направени за неговото определяне. За да бъде успешно преведен така предявеният иск е необходимо по безспорен начин да се установи наличието на валиден застрахователен договор, настъпването на застрахователното събитие и заплащане на застрахователното обезщетение, в полза на застрахования. Видно от доказателствата по делото, ищецът е

установил при условията на пълното и главно доказване всички предпоставки за успешното провеждане на така предявеният иск. В конкретния случай страните не спорят по отношение на въведените с исковата молба и отговора на исковата молба релевантни факти относно настъпването на застрахователното събитие, съществуването на валидни застраховки „Гражданска отговорност на автомобилистите“, заплащането на обезщетения на увредените лица и техния размер. Спорни пред настоящата инстанция, както и пред първоинстанционния съд са процента на съпричиняване на увреждането от всеки от деликвентите, както и правопогасителния ефект на направеното възражение за прихващане.

По отношение на наведеният довод, че съдът не е обсъдил в цялост събраните по делото доказателства, както и не е взел предвид заключението на съдебно-техническата експертиза, при определяне на процента на съпричиняване на всеки един от виновните водачи за настъпването на застрахователното събитие съдът в настоящия си състав намира, че същите са неоснователни.

Липсва спор между страните, че с постановената присъда наказателния съд е приел, че вина за настъпилото ПТП имат и двамата водачи, като престъплението е осъществено от тях в условията на независимо съизвършителство. Така постановената присъда е задължителна за гражданските съдилища относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на двамата водачи, обуславяща солидарната им отговорност, съобразно разпоредбата на чл.300 от ГПК. Видно от мотивите на постановената присъда, както и от наложените с нея наказания на извършителите, на същите е определено наказание еднакво по тежест, в рамките на около 3 години лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложено за определен срок. Нито в мотивите си, нито от определените наказания наказателния съд не се е произнесъл по отношение степента на вината на двамата водачи, поради което същата не следва да се възприема като задължителна за гражданските съдилища, разглеждащи претенциите за заплащане на обезщетение на увредените лица, както и регресните претенции на двамата застрахователи.

Липсва спор между страните, че по предявеният от В. Н. срещу ищеца в настоящето производство, съдът с влязло в сила решение по гр.д. № 13 809/17 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение е постановил решение, с което е признал за виновен за настъпилото ПТП водачите на двата леки автомобила, както и че в същото производство, в качеството на трето лице помагач по делото на страната на ответника е бил конституиран настоящия ответник. Постановеното решение, съгласно чл.223, ал.2 от ГПК е задължително за същите. Видно от мотивите на постановеното решение съдът е приел, че престъплението е извършено при независимо съизвършителство на двамата водачи, определил е размера на дължимото от ответника застраховател обезщетение за претърпените от ищеца имуществени и неимуществени вреди, но не е определил конкретен размер на съпричиняването от двамата водачи за настъпването на вредоносния резултат.

Липсва спор, че с решение № 7 628 от 05.12.2018 г., постановено по гр.д. № 11 543/17 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 14 състав, съдът е осъдил ответника в настоящето производство, като застраховател по застраховката „Гражданска отговорност на водачите“ да заплати на Д. Н. Ч., на С. С. Ч. и на Ц. Б. Ч. обезщетения от по 120 000 лева, а на Д. Н. Ч. сумата от 130 000 лева. В това производство настоящият ищец е конституиран като трето лице помагач на страната на ответника застраховател и вторият е предявил срещу него обратен иск за сумата от 150 000 лв., представляваща част от общо претендирана сума в размер на 600 000 лв. Видно от мотивите на така постановеното решение гражданския съд е приел, че произшествието е настъпило при условията на независимо съизвършителство от страна на всеки един от водачите, тъй като Б. Н. е нарушил чл. 37 ЗДвП и чл. 132 от ЗДвП, а Е. Х. е нарушил чл. 21, ал. 1 от ЗДвП следва, поради което всеки един от тях е допринесъл в еднаква степен за настъпването на вредоносния резултат, поради което е определил 50% съпричиняване за всеки един от деликвентите. Така постановеното решение е потвърдено с решение № 650/12.03.2020 г., постановено по гр.д. № 2 079/19 г. по описа на Софийски апелативен съд и е влязло в сила на 30.06.2020 г. Ето защо и предвид разпоредбата на чл.223 от ГПК така постановеното решение се ползва с обвързваща сила по отношение деликтната отговорност на извършителите на ПТП по отношение на увреждането на Н. Ч. и не формира СПН относно процентното съотношение на вините за увреждането спрямо Б. Н..

От друга страна по делото не са ангажирани от ищеца годни доказателства, чрез които същият при условията на пълното и главно доказване да обори възприетото относно процентното съотношение на съпричиняването от двамата водачи, както и да установи съпричиняване в размер на 60 към 40. С оглед на изложеното настоящия състав намира, че наведените твърдения за незаконосъобразност на атакуваното решение, отнасящи се до неправилно възприемане на процентното съотношение на вината за настъпване на вредоносния резултат от ПТП за неоснователни и недоказани.

Като неоснователно следва да се възприеме и второто наведено основание за незаконосъобразност на атакуваното решение неправилно прихващане. Съгласно тълкувателните мотиви на Върховния касационен съд, обективирани в ТР № 2 от 18.03.2022 г. по т.д. № 2/2020 г. на ОСГТК на ВКС, както и предвид научните изводи, посочени в доктрината уреденият в разпоредбите на чл.103 – чл.105 от ЗЗД институт на прихващането изисква съществуването на насрещни вземания за пари или еднородни заместими вещи. Необходима предпоставка за извършването на прихващането е вземането на прихващащия (активното вземане) да е изискуемо, като задължението на прихващащия (пасивното вземане) може да не е изискуемо. Същото е достатъчно да е изпълняемо. Другата предпоставка е ликвидността, която изисква да е налице иликвидност на активното вземане. Ако ликвидността е относима и към пасивното вземане, а то е ликвидно, защото е безспорно установено с влязло в сила решение в конкретния случай, то спорът за него е недопустим. Ликвидно е активното вземане, определено по основание и размер, което е безспорно (установеното с влязло в сила решение или заповед за изпълнение), но и неоспореното от длъжника, срещу когото се прихваща. Да се приеме, че активното вземане е ликвидно само когато е установено със сила на пресъдено нещо, означава: 1) да се изключи възможността за извънсъдебно прихващане по начин, различен от договорния; 2) прихващащият да се принуди предварително да проведе успешен съдебен процес за своето вземане; 3) да не се отчита възможността неговото вземане, макар и съдебно установено, да е погасено поради факт, настъпил след съдебното дирене в производството по решението или поради факт, настъпил след срока по чл. 414, ал. 2 ГПК по влязлата в сила заповед за изпълнение.

Потестативното право на прихващане се осъществява чрез изявление на прихващащия. За да породи предвидения в закона ефект - погасяване на насрещните вземания до размера на по-малкото, изявлението трябва да съдържа белезите, които индивидуализират всяко едно от тях по страни, основание и размер. Извършено извън процеса, т.нар. в практиката и доктрината "извънсъдебно прихващане", изявлението е безусловно. За да породи действие, трябва да достигне до адресата. Извършено в процеса, т. нар. "съдебно прихващане", изявлението е под условие, че предявеното с иска вземане ще бъде уважено. За да породи действие, съдът трябва да установи вземането по иска и осъществено право на прихващане. Когато изявлението за прихващане, извършено в процеса, е съчетано с оспорване на основанията на иска, възражението е евентуално. По него съдът се произнася, след като отхвърли останалите. Когато изявлението за прихващане, извършено в процеса, е единственото възражение, съдът винаги се произнася по него, когато установи съществуването на пасивното вземане. Действието на прихващането, изразено в погасяване на насрещните вземания до размера на по-малкото от тях, винаги настъпва с

обратна сила - от първия ден, в който прихващането е могло да се извърши, т.е. когато активното вземане е било изискуемо, а пасивното - поне изпълняемо. Кога е настъпила ликвидността на вземането на прихващания - в процеса или извън него - е без значение за обратното действие на погасителния способ.

С оглед на така дадените от Върховния касационен съд указания по приложението на закона, настоящият състав намира, че въведените с въззивната жалба твърдения за незаконосъобразност, изразяващи се в липса на безспорност на вземането на ответника и липса на ликвидност на същото са неоснователни. Видно от мотивите на първоинстанционното решение съдът се е произнесъл по направеното възражение за прихващане след като е установил (служебно известно) на пасивното вземане, както и се е произнесъл по направеното оспорване, т.е. същият е установил безспорността на вземанията, произтичащи от влезлите в сила съдебни решения и постановената от наказателния съд присъда.

С оглед на изложеното настоящият състав намира, че атакуваното решение е правилно и законосъобразно, поради което следва да се потвърди.

По отношение на направените изявления за присъждане на разноси съдът намира, че такива се дължат на въззиваемата страна. Релевираното от въззивника възражение за прекомерност на договореното и изплатено от въззиваемата страна възнаграждение за един адвокат съдът намира за неоснователно. Минималния размер на дължимото адвокатско възнаграждение, определен съобразно чл.7, ал.2 от Наредба №1 от 2004 година за минималните размери на адвокатските възнаграждения, действаща към момента на сключването на договора е сумата от 3 200 лв., но с оглед правната и фактическа сложност на производството, съдът намира, че заплатения и претендиран размер от 4 000 лв. е в рамките на този нормативно определен размер, поради което не следва да се редуцира. С оглед на това въззивника следва да бъде осъден да заплати сумата от 4 000 лв.

Водим от гореизложеното Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 665 от 02.06.2022 г., постановено по т.д. № 1 692/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 12 състав, като **правилно и законосъобразно**.

ОСЪЖДА ЗАД "Армеец" АД, с ЕИК 121076907, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.Стефан Караджа, №2 **да заплати** на ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК:831830482, гр. София, бул.“Дж.Баучър“ № 87, ет.2 сумата 4 000 (четири хиляди) лв., представляваща разноси, на основание чл.78 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване в едномесечен срок от съобщението за изготвянето му до страните пред Върховния касационен съд, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____